

P9_TA(2024)0026

Wdrażanie kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej UE–Kanada (CETA)

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2024 r. w sprawie wdrażania kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej UE–Kanada (CETA) (2023/2001(INI))

(C/2024/5717)

Parlament Europejski,

- uwzględniając kompleksową umowę gospodarczo-handlową (CETA) między Kanadą a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi ⁽¹⁾,
- uwzględniając Wspólny instrument interpretacyjny dotyczący kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej między Kanadą a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi (CETA) ⁽²⁾,
- uwzględniając partnerstwo strategiczne w zakresie surowców krytycznych między Kanadą a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, uzgodnione i zainicjowane na szczycie UE–Kanada w dniach 14–15 czerwca 2021 r.,
- uwzględniając decyzję nr X/2023 Wspólnego Komitetu CETA w sprawie wykładni niektórych warunków określonych w art. 8.10, załączniku 8-A i art. 8.39,
- uwzględniając swoje stanowisko z 15 lutego 2017 r. dotyczące projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej (CETA) między Kanadą a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi ⁽³⁾,
- uwzględniając opinię 2/15 Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 16 maja 2017 r. wydaną na podstawie art. 218 ust. 11 TFUE w sprawie umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru ⁽⁴⁾,
- uwzględniając wspólne deklaracje wewnętrznych grup doradczych UE i Kanady,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 11 października 2022 r. z wdrażania i egzekwowania umów handlowych UE (COM(2022)0730),
- uwzględniając komunikat Komisji z 22 czerwca 2022 r. pt. „Siła partnerstw handlowych: współpraca na rzecz zielonego i sprawiedliwego wzrostu” (COM(2022)0409),
- uwzględniając sprawozdanie Wspólnego Komitetu CETA z 31 marca 2023 r. po jego trzecim posiedzeniu,
- uwzględniając swoją rezolucję z 23 czerwca 2022 r. w sprawie przyszłości polityki UE dotyczącej inwestycji międzynarodowych ⁽⁵⁾,
- uwzględniając zalecenia Wspólnego Komitetu CETA z 26 września 2018 r. w sprawie handlu, działań w dziedzinie klimatu i porozumienia paryskiego, w sprawie handlu i płci oraz w sprawie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP),
- uwzględniając komunikat Komisji z 5 marca 2020 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025” (COM(2020)0152),

⁽¹⁾ Dz.U. L 11 z 14.1.2017, s. 23.

⁽²⁾ Dz.U. L 11 z 14.1.2017, s. 3.

⁽³⁾ Dz.U. C 252 z 18.7.2018, s. 348.

⁽⁴⁾ Opinia Trybunału z 16 maja 2017 r. wydana na podstawie art. 218 ust. 11 TFUE w sprawie umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Republiką Singapuru, ECLI:EU:C:2017:376.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 32 z 27.1.2023, s. 96.

- uwzględniając sprawozdania różnych wyspecjalizowanych komitetów, Forum Społeczeństwa Obywatelskiego i Forum Współpracy Regulacyjnej,
- uwzględniając szóste sprawozdanie oceniające Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) opublikowane 20 marca 2023 r.,
- uwzględniając kolejne audyty Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności Komisji Europejskiej przeprowadzone w latach 2014, 2019 i 2022 oraz dotyczące identyfikowalności i jakości istniejących systemów kontroli regulujących produkcję mięsa wołowego i wieprzowego przeznaczonego na wywóz do Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu oraz art. 1 ust. 1 lit. e) i załącznik 3 do decyzji Konferencji Przewodniczących z 12 grudnia 2002 r. dotyczącej procedury udzielania zgody na sporządzenie sprawozdań z własnej inicjatywy,
- uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Handlu Międzynarodowego (A9-0400/2023),
- A. mając na uwadze, że CETA była jedną z pierwszych (po Korei Południowej) umów handlowych, które UE zawarła z inną znaczącą gospodarką OECD; mając na uwadze, że była to również najbardziej ambitna i kompleksowa umowa zawarta wówczas przez UE i Kanadę, obejmująca m.in. bezprecedensowy dostęp do zamówień publicznych na szczeblu federalnym i niższym niż federalny;
- B. mając na uwadze, że CETA jest tymczasowo stosowana od 21 września 2017 r., tj. od ponad sześciu lat;
- C. mając na uwadze, że nadal nie stosuje się istotnych przepisów tej umowy, w szczególności dotyczących ochrony inwestycji, ponieważ nie wszystkie państwa członkowskie ratyfikowały umowę;
- D. mając na uwadze, że Kanada i UE przygotowują ostateczny projekt decyzji Wspólnego Komitetu CETA w sprawie wykładni niektórych warunków określonych w art. 8.10, załączniku 8-A i art. 8.39 doprecyzowującej zakres uprawnień do wprowadzania regulacji w kontekście rozdziału dotyczącego ochrony inwestycji oraz ułatwienia dostępu MŚP do systemu sądów ds. inwestycji w ramach CETA;
- E. mając na uwadze, że UE była trzecim co do wielkości partnerem handlowym Kanady po Stanach Zjednoczonych i Chinach i odpowiadała za 8,2 % jej handlu towarami na świecie w 2022 r.; mając na uwadze, że w tym samym roku Kanada zajęła 14. miejsce wśród międzynarodowych partnerów handlowych UE, a jej wymiana handlowa z UE stanowiła niemal 1,4 % całkowitego zewnętrznego handlu towarami UE;
- F. mając na uwadze, że rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie ukazała potrzebę dywersyfikacji umów handlowych i zmniejszenia zależności od ograniczonej liczby partnerów handlowych, jeśli chodzi o przywóz i wywóz, oraz znaczenie zawierania umów handlowych z partnerami o zbieżnych poglądach;
- G. mając na uwadze, że skuteczne wdrożenie i monitorowanie umów handlowych UE jest kluczowym priorytetem Parlamentu, Rady i Komisji do celów monitorowania, oceny i dostosowywania wspólnej polityki handlowej UE; mając na uwadze, że sprawozdania dotyczące wdrażania umowy z Kanadą stanowią szybki i użyteczny wkład w refleksję nad funkcjonowaniem umów handlowych UE;
- H. mając na uwadze, że ramy instytucjonalne CETA są obecnie w pełni wdrożone i obejmują 19 wyspecjalizowanych komitetów, Forum Współpracy Regulacyjnej i Forum Społeczeństwa Obywatelskiego, a ich programy i sprawozdania są publicznie dostępne;
- I. mając na uwadze, że Kanada była pierwszym krajem, z którym UE nawiązała partnerstwo strategiczne w sprawie surowców krytycznych, uzupełnione następnie inicjatywą na rzecz zielonego sojuszu, partnerstwem cyfrowym UE–Kanada i partnerstwem oceanicznym;
- J. mając na uwadze, że Kanada bierze czynny udział w dialogu WTO na temat zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi i handlu zrównoważonymi środowiskowo tworzywami sztucznymi oraz pracach komisji WTO ds. handlu i środowiska, lecz nie przystąpiła do inicjatywy na rzecz reformy dotacji do paliw kopalnych (FFSR);
- K. mając na uwadze, że zebrano wystarczającą ilość doświadczeń, danych i informacji statystycznych, aby ocenić tymczasowe wdrażanie CETA;
- L. mając na uwadze, że Kanada jest światowym liderem współtworzenia polityki publicznej na rzecz gospodarki społecznej i solidarnej, oraz mając na uwadze, że w niektórych prowincjach, np. w Quebecu, gospodarka społeczna i solidarna stanowi niemal 10 % produktu krajowego brutto, zapewniając ok. 210 000 miejsc pracy;

Główne wnioski i zalecenia

1. podkreśla, że podstawą CETA są stosunki oparte na zasadach i wartościach, które sprzyjają bezpieczniejszemu i stabilniejszemu otoczeniu gospodarczemu między partnerami handlowymi, co jest szczególnie ważne w kontekście zwiększonej niepewności geopolitycznej, w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju i poszanowanie praw człowieka oraz normy pracy i środowiska; uważa, że taka przewidywalność może sprzyjać wzrostowi gospodarczemu, wymianie towarów, świadczeniu usług, uczestnictwu w zamówieniach publicznych, atrakcyjności inwestycji, jakości zatrudnienia, tworzeniu większej liczby lepiej płatnych miejsc pracy oraz poprawie warunków życia i pracy; zauważa jednak, że CETA powinna jeszcze bardziej wzmocnić zrównoważony rozwój, szanować prawa człowieka i prawa pracownicze oraz chronić klimat;
2. z satysfakcją zauważa, że handel towarami między UE a Kanadą wzrósł o 66 % w latach 2016–2022, podczas gdy handel usługami między UE a Kanadą wzrósł o 46 %, a wartość ta przewyższa inny handel zewnętrzny UE; odnotowuje fakt, że wywóz towarów z UE do Kanady wzrósł o 47 % w ciągu pierwszych pięciu lat tymczasowego stosowania umowy, a największe zyski odnotowano w przypadku produktów wytworzonych, produktów chemicznych, żywności i produktów pochodzenia zwierzęcego; zauważa, że większość wątpliwości wyrażonych przed rozpoczęciem tymczasowego stosowania umowy dotyczących napływu kanadyjskich produktów rolnych na rynek UE okazała się bezpodstawna; zauważa, że wywóz towarów z Kanady do UE wzrósł o 46,4 %, a największe zyski odnotowano w przypadku rud, kamieni i metali szlachetnych oraz paliw mineralnych i olejów mineralnych;
3. wskazuje na znaczny wzrost dwustronnej wymiany handlowej żywnością i produktami rolnymi między UE a Kanadą, w ramach której wywóz unijnych produktów rolno-spożywczych do Kanady wzrósł o 62 %, a przywóz do UE takich produktów z Kanady wzrósł o 52 % od początku tymczasowego stosowania CETA; zwraca uwagę, że przyniosło to znaczne korzyści producentom i eksporterom po obu stronach, a także przyczyniło się do tworzenia miejsc pracy; z zadowoleniem przyjmuje znaczny wzrost liczby unijnych mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw eksportujących do Kanady, a także wzrost wartości wywożonych produktów, i zwraca uwagę, że umowa w znacznym stopniu służy ich interesom;
4. podkreśla, że przy wdrażaniu CETA, podobnie jak w przypadku wszystkich innych umów handlowych UE, trzeba należycie uwzględnić poszanowanie zrównoważonej produkcji rolnej, wzajemność i utrzymanie wysokich norm, w szczególności norm sanitarnych, fitosanitarnych i weterynaryjnych, a także prowadzenie odpowiednich kontroli i monitorowanie wzajemnej zgodności z tymi normami;
5. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przepływy handlowe między stronami ogólnie okazały się odporne w czasie pandemii, a także w czasie trudnej sytuacji spowodowanej rosyjską wojną napastniczą w Ukrainie, opierając się presji na łańcuchu dostaw i przyczyniając się do wzmocnienia bezpieczeństwa żywnościowego; uważa, że CETA powinna służyć jako narzędzie ułatwiające współpracę i wspólne działania na rzecz odbudowy Ukrainy po zakończeniu wojny;
6. podkreśla, że eksport z UE ma kluczowe znaczenie dla zatrudnienia; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że CETA przyczyniła się do nowych możliwości zatrudnienia, ponieważ liczba miejsc pracy wspieranych przez eksport z UE do Kanady wzrosła z 624 000 w 2017 r. do ponad 700 000 w 2021 r.;
7. podkreśla znaczenie ułatwień w zakresie mobilności pracowników przyznanych w ramach CETA, ponieważ pomaga to zapewnić odpowiedni transfer umiejętności między UE a Kanadą i uniknąć niedoborów wykwalifikowanej siły roboczej; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje pomyślne zawarcie w 2022 r. pierwszej umowy o wzajemnym uznawaniu kwalifikacji architektów w ramach CETA; jest zdania, że niebieska karta UE mogłaby jeszcze bardziej ułatwić wymianę między dwiema konkurencyjnymi gospodarkami o wysoko wykształconym społeczeństwie; podkreśla, że programy wymiany między instytucjami naukowymi z UE i Kanady mogą w większym stopniu przyczynić się do niezbędnej mobilności pracowników w perspektywie długoterminowej;
8. zauważa, że dwie najważniejsze kategorie produktów, które UE i Kanada eksportują między sobą, to maszyny i sprzęt transportowy, które odpowiadają za około 34 % zarówno wywozu, jak i przywozu, oraz produkty chemiczne, farmaceutyczne i produkty z tworzyw sztucznych, stanowiące około 20 % całkowitego wywozu i przywozu; zauważa jednak, że sektor górnictwa i wydobywania, zwłaszcza sektor nawozów, niklu, uranu i piasków bitumicznych, ma duże znaczenie w przypadku importu z Kanady w porównaniu z innymi partnerami handlowymi, gdyż odpowiada za prawie 20 % całkowitego przywozu z Kanady do UE; podkreśla, że dostęp do surowców krytycznych od wiarygodnych partnerów handlowych, w tym Kanady, jest kluczowym elementem strategii UE w zakresie surowców krytycznych oraz ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia zrównoważonej transformacji ekologicznej;

9. podkreśla, że współpraca w zakresie dostępu do surowców krytycznych ma zasadnicze znaczenie w obecnej sytuacji geopolitycznej, a także dla ekologicznej i sprawiedliwej transformacji, i z zadowoleniem przyjmuje podpisanie w lipcu 2021 r. strategicznego partnerstwa UE–Kanada w sprawie surowców krytycznych w ramach CETA, które powinno pomóc w integracji łańcuchów wartości surowców UE i Kanady oraz wspierać współpracę w dziedzinie nauki, technologii i innowacji; zauważa, że stanowi to istotny element europejskiej strategii bezpieczeństwa gospodarczego; jest przekonany, że surowce należy wydobywać z poszanowaniem norm środowiskowych, praw pracowniczych i praw człowieka, w tym praw ludności rdzennej;

10. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przedsiębiorstwa europejskie i kanadyjskie coraz częściej i stale korzystają z preferencji przyznanych na mocy CETA, przy czym wskaźniki wykorzystania preferencji zarówno w przypadku UE, jak i Kanady wyniosły 60 % w 2022 r. w porównaniu z, odpowiednio, 40 % i 52 % w 2018 r.; zauważa z zainteresowaniem, że mniejsze przedsiębiorstwa korzystają z preferencji w większym stopniu niż duże przedsiębiorstwa oraz że wskaźniki wykorzystania są znacznie wyższe w przypadku przemysłu rolno-spożywczego w porównaniu z przemysłem wytwórczym; podkreśla, że niskie wskaźniki wykorzystania w kluczowych sektorach w kilku państwach członkowskich UE wskazują na utracone oszczędności kosztów i zmniejszenie korzyści społecznych wynikających z umowy; zachęca obie strony, by w dalszym ciągu promowały działania na rzecz podnoszenia świadomości na temat CETA wśród zainteresowanych stron w obu regionach, w tym za pośrednictwem unijnej platformy „Access2Markets”; podkreśla znaczenie udostępnienia nowych możliwości przedsiębiorstwom i konsumentom za pomocą handlu cyfrowego zgodnie ze standardami unijnymi;

11. zauważa, że wskaźnik wykorzystania kontyngentu taryfowego na przywóz wołowiny i cielęciny do UE wyniósł jedynie 3 % w 2021 r. oraz że eksporterzy z UE zwiększyli swój udział w rynku w Kanadzie, w związku z czym UE eksportuje do Kanady więcej mrożonej wołowiny niż z niej importuje; zauważa jednak, że wskaźnik wykorzystania kontyngentu taryfowego z biegiem czasu może ulec zmianie w wyniku wahań na innych rynkach eksportowych Kanady, zwłaszcza w USA i Chinach;

12. podkreśla, że według sprawozdania z audytu przeprowadzonego przez Dyрекcję Generalną ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności Komisji Europejskiej Kanada nie wdrożyła jeszcze w zadowalający sposób zaleceń sformułowanych w ramach audytu dyrekcji generalnej dotyczących identyfikowalności i jakości istniejących systemów kontroli regulujących produkcję mięsa wołowego i wieprzowego przeznaczzonego na wywóz do Unii Europejskiej;

13. z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie zharmonizowanego unijnego świadectwa wywozowego na wywóz świeżego drobiu z upoważnionych państw członkowskich, które to świadectwo zaczęło być stosowane w 2021 r.; wzywa Komisję do dalszych postępów w sprawie podobnych świadectw dla przetworzonego mięsa oraz mięsa baraniego lub koziego, przy jednoczesnym zwiększeniu wysiłków na rzecz zapewnienia lepszych systemów identyfikowalności produktów mięsnych; wzywa Komisję, aby w ramach Komitetu Zarządzającego oraz we współpracy z władzami Kanady i państwami członkowskimi poczyniła postępy w uznawaniu pozostałych systemów kontroli mięsa, tak aby umożliwić pozostałym państwom członkowskim wywóz mięsa do Kanady;

14. ubolewa, że w umowie CETA zasadniczo nie stosuje się zasady regionalizacji i uznaje się UE za jeden obszar produkcji jedynie w przypadku produkcji zwierzęcej, ale nie w odniesieniu do sektora owoców i warzyw, co oznacza, że każde państwo członkowskie musi negocjować i uzgadniać indywidualnie wymogi eksportowe dla każdego produktu; wzywa do jak najszybszego usunięcia tego uchybienia w ramach Wspólnego Komitetu Zarządzającego UE–Kanada;

15. wzywa Komisję do ułatwienia bieżącej współpracy z władzami kanadyjskimi, której celem jest zwrócenie większej uwagi na zabezpieczenia dotyczące norm dobrostanu zwierząt w CETA oraz ocena wykonalności przyjęcia w przyszłości klauzul lustrzanych w tej dziedzinie, aby zagwarantować równowagę norm dobrostanu zwierząt, a tym samym równe warunki działania dla unijnych i przywozonych produktów pochodzenia zwierzęcego;

16. przypomina, że polityka handlowa UE, a w szczególności umowa CETA, mają duży wpływ gospodarczy na regiony najbardziej oddalone, w związku z czym podkreśla potrzebę ochrony interesów tych regionów podczas przyszłych negocjacji lub ewentualnego przeglądu umowy;

17. uważa, że część taryf i kontyngentów przyznawanych produktom unijnym należy przydzielić podmiotom zarejestrowanym w regionach najbardziej oddalonych ze względu na ich sytuację gospodarczą; podkreśla, że różnicowane traktowanie podmiotów gospodarczych w regionach najbardziej oddalonych ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia konkurencyjności przedsiębiorstw oraz sprawiedliwego podziału taryf i kontyngentów między przedstawicieli handlowych, tak aby uniknąć sytuacji, w której korzyści byłyby ograniczone do niewielkiej liczby podmiotów;

18. odnotowuje fakt, że wskaźnik wykorzystania kontyngentów taryfowych wynosi średnio 98 % w przypadku wywozu sera z UE; apeluje jednak o bardziej przejrzysty i elastyczny kanadyjski system zarządzania kontyngentami taryfowymi na przetwory mleczne, w szczególności kontyngentem na ser, i wzywa władze kanadyjskie do jak najszybszego przeprowadzenia ewentualnego przeglądu tego systemu;

19. podkreśla znaczenie uznania systemu oznaczeń geograficznych jako kluczowego elementu umowy; podkreśla potrzebę dalszego skutecznego egzekwowania ochrony oznaczeń geograficznych w odniesieniu do unijnych posiadaczy praw w Kanadzie, aby zapewnić zaufanie do prawidłowego funkcjonowania umowy;

20. odnotowuje fakt, że w ciągu pierwszych sześciu lat tymczasowego stosowania CETA eksport usług z UE do Kanady i import usług z Kanady do UE wzrósł odpowiednio o 54 % i 74 %, przy czym największe zyski odnotowano w usługach transportowych, biznesowych, informacyjnych, informatycznych i telekomunikacyjnych, z korzyścią w szczególności dla mniejszych państw członkowskich UE, w których usługi odgrywają znaczną rolę w krajowej strukturze gospodarczej;

21. z zadowoleniem przyjmuje konkretne wysiłki na rzecz ułatwienia dostępu do zamówień publicznych, takie jak pojedynczy punkt dostępu w Kanadzie; jest zdania, że nawet jeśli znacznie więcej przedsiębiorstw z UE z powodzeniem uczestniczy w przetargach kanadyjskich, np. dotyczących regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich w Ontario lub mostów w Montrealu, dostawcy z UE mogliby w jeszcze większym stopniu korzystać z oferowanych możliwości, w szczególności w odniesieniu do projektów infrastrukturalnych i przetargów na zamówienia w prowincjach i gminach;

22. wzywa strony, by udzieliły MŚP wszelkiego wsparcia prawnego i administracyjnego oraz udostępniły im potrzebne narzędzia, co pozwoli im angażować się w handel i inwestycje w ramach CETA w celu zwiększenia wymiany i uczestnictwa, tak aby mogły czerpać korzyści z CETA, w tym poprzez aktywne środki ułatwiające umiędzynarodowienie MŚP, uproszczenie procedur i wyeliminowanie barier technicznych w handlu, które w sposób nieproporcjonalny dotyczą MŚP; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje zalecenie w sprawie MŚP przyjęte przez Wspólny Komitet w 2018 r. oraz późniejsze plany działania, w tym konkretne działania, takie jak uruchomienie platformy Access2Markets w październiku 2020 r., która wspiera MŚP za pomocą praktycznych informacji na temat umów handlowych i barier w handlu; oczekuje, że ocena ex post dostarczy danych na temat rozwoju udziału MŚP w handlu między UE i Kanadą; wzywa strony do rozważenia możliwości uwzględnienia pełnoprawnego rozdziału dotyczącego MŚP na wzór rozdziałów w umowach zawartych z Nową Zelandią i Chile;

23. w świetle znaczenia sektora gospodarki społecznej i solidarnej w Kanadzie oraz planu działania na rzecz gospodarki społecznej przyjętego przez Komisję 9 grudnia 2021 r. ⁽⁶⁾ wzywa Wspólny Komitet do wskazania konkretnych środków, które można by wdrożyć w celu wsparcia zacieśnionej współpracy transatlantyckiej między podmiotami gospodarki społecznej i solidarnej;

24. zachęca obie strony do kontynuowania działań informacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem MŚP oraz podmiotów gospodarki społecznej i solidarnej, w celu podnoszenia świadomości na temat możliwości oferowanych przez CETA poprzez ukierunkowane kampanie informacyjne, przy jednoczesnym zapewnieniu równego podziału korzyści płynących z umowy między mężczyznami a kobietami;

25. z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia zalecenia w sprawie handlu i płci przez Wspólny Komitet CETA już w 2018 r., które obejmuje zobowiązanie do dzielenia się metodami i procedurami gromadzenia danych segregowanych według kryterium płci, stosowania wskaźników, metod monitorowania i oceny oraz analizy statystyk dotyczących handlu ukierunkowanych na aspekt płci; podkreśla, że wymiana handlowa powinna przynosić korzyści wszystkim, a zwłaszcza wzmacniać upodmiotowienie ekonomiczne kobiet; zdecydowanie zachęca Wspólny Komitet CETA do dalszego monitorowania wpływu umowy na kwestie dotyczące płci; jest zdania, że prace prowadzone w ramach wspólnie przyjętego planu działania mogą służyć za przykład dla innych umów handlowych, nawet jeżeli w samej umowie nie ma specjalnych rozdziałów dotyczących handlu i płci; przypomina o rezolucji Parlamentu w sprawie trzeciego unijnego planu działania w sprawie równości płci ⁽⁷⁾ oraz zachęca Komisję do publikowania łatwiej dostępnych danych segregowanych według kryterium płci na temat stosowania umowy, zwłaszcza w odniesieniu do rozdziałów dotyczących zamówień publicznych oraz handlu i pracy;

⁽⁶⁾ Komunikat Komisji z 9 grudnia 2021 r. pt. „Budowanie gospodarki służącej ludziom: plan działania na rzecz gospodarki społecznej” (COM(2021)0778).

⁽⁷⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 10 marca 2022 r. w sprawie trzeciego unijnego planu działania w sprawie równości płci (Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 150).

26. wzywa Komisję, by zapobiegła osłabieniu zasady ostrożności jako podstawowej zasady Unii Europejskiej zapisanej w traktatach oraz gwarantującej ochronę europejskich rolników i obywateli; podkreśla, że należy promować zasadę ostrożności we wszystkich aspektach handlu i zapewnić jej stosowanie, jednocześnie unikając nieuzasadnionych barier w handlu;

27. podkreśla, że CETA zapewnia ramy sprzyjające zarówno handlowi, jak i działaniom w dziedzinie klimatu poprzez włączenie zobowiązań do współpracy w kwestiach środowiskowych związanych z handlem będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich jak zmiana klimatu, co wykazano w zaleceniu w sprawie handlu, działań w dziedzinie klimatu i porozumienia paryskiego, w szczególności przez propagowanie czystych technologii; podkreśla znaczenie globalnej produkcji energii w Kanadzie dla przyspieszenia transformacji w kierunku czystej energii dzięki wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych; z zadowoleniem przyjmuje wzrost handlu towarami ekologicznymi o 27 % od rozpoczęcia tymczasowego stosowania; zauważa jednak, że Kanada uznała elementy europejskich inicjatyw ustawodawczych i nieustawodawczych w odniesieniu do Europejskiego Zielonego Ładu za bariery techniczne w handlu; zachęca strony do znalezienia synergii z wdrażaniem mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM) i innych inicjatyw w UE oraz do wspólnego wsparcia działań na rzecz opracowania wspólnych lub porównywalnych metod w zakresie emisji dwutlenku węgla na szczeblu międzynarodowym;

28. z zadowoleniem przyjmuje nawiązanie partnerstwa cyfrowego UE–Kanada jako kluczowy czynnik umożliwiający zieloną i cyfrową transformację; wzywa obie strony do zacieśnienia współpracy w zakresie wdrażania CETA w odniesieniu do strategicznych obszarów wspólnego zainteresowania, takich jak sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo i zwalczanie dezinformacji;

29. z zadowoleniem przyjmuje aktywne zaangażowanie i monitorowanie wdrażania CETA przez wewnętrzne grupy doradcze i Forum Społeczeństwa Obywatelskiego, w skład których wchodzi setki przedstawicieli z całej UE i Kanady, w tym przedsiębiorstw, organizacji środowiskowych i pracowniczych, społeczeństwa obywatelskiego, środowiska akademickiego oraz przedstawicieli ludności rdzennej z Kanady, a także aktywny wkład w prace, w szczególności Komitetu ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju, poprzez wspólne oświadczenia; wzywa Komisję i Radę ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju do realizacji przedstawionych propozycji; podkreśla, że mandat wewnętrznych grup doradczych powinien także uwzględniać wpływ całej umowy na zrównoważony rozwój; podkreśla znaczenie uwzględnienia w ich pracach rozważań na temat wpływu rozdziału dotyczącego ochrony inwestycji na zrównoważony rozwój i prawa człowieka;

30. wzywa obie strony do zapewnienia lepszej integracji drobnych rolników i konsumentów w ramach wewnętrznych grup doradczych w kontekście odnowienia tych grup;

31. nalega na skuteczną realizację szczegółowych zobowiązań związanych z postanowieniami dotyczącymi handlu i zrównoważonego rozwoju – co obejmuje również wciąż niezrealizowany wczesny przegląd tych postanowień zapowiadany we Wspólnym instrumencie interpretacyjnym – które to postanowienia stanowią integralną część CETA i są niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów; zauważa, że w 2024 r. Komisja przeprowadzi ocenę *ex post* CETA, w tym rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju, z udziałem niezależnych ekspertów, która będzie okazją do jej oceny pod kątem nowego podejścia Komisji z czerwca 2022 r. oraz do rozważenia uwzględnienia konkretnych propozycji przedstawionych przez Kanadę w 2020 r. w celu nadania niektórym postanowieniom tego rozdziału bardziej wiążącego zakresu; przypomina, że Wspólny Komitet może podjąć wiążącą decyzję ustanawiającą plan działania na rzecz wdrażania umowy w celu zacieśnienia współpracy w obszarach, w których ocena *ex post* ujawniłaby niedociągnięcia, a także oczekuje aktywnego działania w tym zakresie; uważa, że starania na rzecz lepszej realizacji postanowień rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju lub jego przegląd należy poprzedzić istotnymi konsultacjami z wszystkimi zainteresowanymi stronami;

32. zauważa, że po rozpoczęciu tymczasowego stosowania CETA Zjednoczone Królestwo wystąpiło z Unii Europejskiej; zauważa, że Zjednoczone Królestwo i Kanada uzgodniły szereg dwustronnych umów handlowych, aby uwzględnić ten stan rzeczy, w tym w odniesieniu do wykorzystywania i kumulacji kontyngentów taryfowych; zauważa, że niektóre z tych umów przestaną obowiązywać po 2024 r., co może prowadzić do drobnych zakłóceń w utrwalonych łańcuchach dostaw; wzywa Komisję do przeanalizowania możliwości zawarcia nowych umów w przypadkach, w których zakłócenia te mogą mieć niekorzystny wpływ na podmioty gospodarcze w Unii;

33. wzywa strony, by dokonały przeglądu CETA po jej ratyfikacji, wykorzystując klauzulę przeglądowną, w celu wprowadzenia odpowiedniego i skutecznego mechanizmu rozstrzygania sporów w dziedzinie handlu i zrównoważonego rozwoju, w tym uwzględnienia – wśród różnych metod egzekwowania – sankcji jako środka odstraszającego, które należy stosować w ostateczności w przypadku poważnych naruszeń; podkreśla, że w ramach tego przeglądu chciałby rozważyć instytucjonalizację trwającej współpracy w zakresie handlu i płci; podkreśla, że w ramach tego przeglądu należy również rozważyć wprowadzenie konkretnych i solidnych postanowień dotyczących praw ludności rdzennej, w tym konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 169 oraz Deklaracji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej;

34. wzywa Belgię, Bułgarię, Cypr, Francję, Grecję, Irlandię, Polskę, Słowenię, Węgry i Włochy do szybkiej ratyfikacji CETA, ponieważ będzie to również niezbędne do aktualizacji umowy, i ponownie podkreśla znaczenie pełnego stosowania CETA, w tym jej postanowień dotyczących ochrony inwestycji;
  35. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządowi i parlamen-towi Kanady.
-